

Mihaela Daniela Cîrstea • Ioana Hristescu
Carmen Iosif • Adina Papazi • Laura Raluca Surugiu

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

CLASA A **XII**-A

- teste inițiale
- unități de învățare
- teste finale
- subiecte de teză
- variante de bacalaureat

Cuprins

Cuvânt înainte	3
Teste inițiale (1-5)	5
Unitatea 1 – Perioada interbelică – modernism și tradiționalism.....	13
Unitatea 2 – Avangarda.....	23
Unitatea 3 – Poezia postbelică	27
Unitatea 4 – Proza postbelică	34
Unitatea 5 – Dramaturgia postbelică	40
Unitatea 6 – Literatura aservită ideologiei politice	59
Unitatea 7 – Postmodernismul	62
Teste finale (1-5)	72
Subiecte de teză	79
Variante de bacalaureat	90
Profil real (1-10)	90
Profil uman (1-10).....	109

Cuvânt-înainte

Ne-am propus ca prin intermediul acestei lucrări să oferim elevilor și profesorilor un auxiliar util, unitar, în scopul obținerii unor rezultate cât mai bune. Considerăm oportună realizarea unei culegeri care să fie folosită alături de manuale în procesul zilnic de învățare, atât în lucrul individual, cât și la nivelul clasei. Materialul pe care îl propunem este în concordanță cu programa școlară în vigoare, iar itemii sunt formulați în acord cu cerințele standard de evaluare.

De asemenea, am dorit ca prin această culegere să acordăm elevilor posibilitatea de a descoperi frumusețea și valoarea literaturii, prin alegerea unor texte care nu apar în manualele alternative existente. În acest fel, sperăm să le stimulăm pasiunea de a citi, de a se apropia de textul literar cu plăcere, dincolo de dorința firească, de altfel, de a obține rezultate bune la școală și la examenele naționale.

Culegerea cuprinde un număr generos de texte, diversificate din punctul de vedere al tematicii și al tipului de scriitură, care pot fi lucrate de elevi, fie împreună cu profesorii lor pentru fixarea cunoștințelor, fie individual, pentru obținerea performanței.

În plus, sunt incluse modele de teste inițiale și finale, propuneri de subiecte pentru teze și variante de bacalaureat. Astfel, profesorul de limba și literatura română poate găsi în această culegere resurse bogate pentru activitatea la clasă și pentru conceperea testelor de evaluare, iar elevii pot să se autoevalueze la finalul unor unități de învățare sau al semestrului/anului școlar.

Am încercat să valorificăm experiența noastră didactică în realizarea acestei culegeri, insistând mai ales pe dimensiunea practică, aplicată, principalul scop fiind acela de a oferi un instrument de lucru de valoare, raportat atât la conținuturile programei școlare, cât și la interesul elevilor.

Sperăm ca această lucrare să se dovedească utilă și vă dorim mult succes în studiul limbii și literaturii române!

Autoarele

Teste inițiale

Testul 1

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 90 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

PARTEA I

(60 puncte)

A. Citește cu atenție textul și răspunde cerințelor formulate mai jos:

(...) Întunecimea nopții care încă domnește,
Ca un om ce cu viața se mai luptă murind,
Se-mprăștie cu-ncetul, treptat se risipește
Și-n umbra dimineții se pierde-ngălbenind.

Se desfășor în ochi-mi minunile zidirii;
Credința se deșteaptă în omul rătăcit;
Și-nalță a ei rugă cu imnul mulțumirii,
La cel ce după noapte și zi ne-a dăruit.

Iar tu, candelă sfântă, a căreia vedere
Îmi aduce aminte atâtea năluciri,
Îmi vei fi totdeauna rază de mângâiere,
Vei ști deopotrivă și fapte și gândiri.

Voi alerga la tine în dureri și necazuri,
De oameni și de soartă când voi fi apăsător:
Astfel corăbierul, când marea e-n talazuri,
Aleargă la limanul ce-adesea l-a scăpat.

(Grigore Alexandrescu, *Candela*)

1. Sinonimele cuvintelor *sfântă* și *talazuri* sunt: (8 puncte)
a. profană, valuri; **b.** sacră, valuri; **c.** sacră, adâncuri.
2. În versul: *Iar tu, candelă sfântă, a căreia vedere*, există: (8 puncte)
a. o metaforă; **b.** o personificare; **c.** o invocație retorică.
3. Extrage o figură de stil din primele strofe, numește-o și comentează semnificația ei. (8 puncte)
4. Explică, în 6–8 rânduri (60–80 de cuvinte), semnificația unei figuri de stil din prima strofă. (8 puncte)
5. Comentează, în 3–5 rânduri (30–50 de cuvinte), fragmentul subliniat din textul de mai sus. (8 puncte)

B.

1. Rescrie enunțurile următoare, corectând greșelile de orice natură: (10 puncte)
Problema care mi-ai semnalat-o e decât o excepție. Nimeni nu a m-ai întâlnit așa o abatere de la regulament. Eu, dacă a-și fi fost întrebat, mi-ar fi fost greu să dau vreun exemplu.
2. Subliniază forma corectă a următoarelor cuvinte: (10 puncte)
aș merge/ași merge/a-și merge; are o lacună/lagună la istorie; are decât/nu are decât trei mere; i-a aruncat o privire glacială/glaciară.

PARTEA A II-A

(30 puncte)

Redactează un eseu, de 15–20 de rânduri (150–200 de cuvinte), în care să-ți exprimi opinia despre rolul lui Eugen Lovinescu în evoluția prozei interbelice.

Testul 2

PARTEA I

(60 puncte)

A. Citește cu atenție textul și răspunde cerințelor formulate mai jos:

*Pe rând orice ore rănesc,
Iar ultima vecinic omoară...
Tot sufletul mi-este-o vioară
Ce plânge duios că trăiesc.*

*Și nici nu mai cerc să zâmbesc
Când viața s-arată ușoară.
Pe rând orice ore rănesc,
Iar ultima vecinic omoară.*

*Oricâtă cerească comoară
Ar fi într-un lut omenesc,
Zvârlit de pe clipa ce zboară
Recade în iadul obștesc;*

Pe rând orice ore rănesc.

(Alexandru Macedonski, *Rondelul orelor*)

1. Sinonimele cuvintelor *duios* și *zboară* sunt: (8 puncte)
a. blând, trece; **b.** jalnic, dispere; **c.** încet, plutește.
2. Tema textului este: (8 puncte)
a. ora; **b.** viața; **c.** timpul.

3. Ilustrează, prin câte un enunț, sensul denotativ și sensul conotativ ale verbului *a plânge*. (8 puncte)
4. Menționează două trăsături ale simbolismului prezente în textul dat. (8 puncte)
5. Comentează, în 3–5 rânduri (30–50 de cuvinte), ultima strofă a poeziei. (8 puncte)

B.

1. Rescrie enunțurile următoare, corectând greșelile de orice natură: (10 puncte)
Văzând că l-a învățat carte nu e bun, tatăl la învățat o meserie.
Hotelierii români au dat asigurări că anul acesta condițiile după Litoralul românesc vor fi mai optime decât în Bulgaria.
2. Subliniază forma corectă a următoarelor cuvinte din enunțurile: (10 puncte)
Prin golul lui, și-a salvat echipa *in/în extremis*.
O preocupă mult *comfortul/confortul* locuinței ei.
Nu vei știi/ști niciodată adevărul!
Ceaiul de plante a avut un rol *vindecător/vindicativ* în evoluția bolii.
Garda Financiară a făcut un control *inopinant/inopinat* la magazinele din piață.

PARTEA A II-A

(30 puncte)

Redactează un text argumentativ, de 15–20 de rânduri (150–200 de cuvinte), în care să-ți exprimi opinia despre importanța unei alimentații echilibrate pentru sănătatea omului.

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecti construcția discursului de tip argumentativ: structurarea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; (8 puncte)
- să ai conținutul și structura adecvate argumentării: formularea ipotezei/a propriei opinii față de problematica abordată, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; (16 puncte)
- să respecti normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie și de punctuație) și limitele de spațiu indicate. (6 puncte)

Testul 3

PARTEA I

(60 puncte)

A. Citește cu atenție textul și răspunde cerințelor formulate mai jos:

*Privesc orașul furnicar
Cu oameni mulți și muri bizari,
Pe strade largi cu multe bolți,
Cu câte-un chip l-a stradei colț.
Și trec foind, râzând, vorbind,
Mulțime de oameni pași grăbind
Dar numai p-ici și pe colea
Merge unul de-a-nletelea,
Cu ochii-n cer, pe şuierate,
Țiindu-și mânila la spate.
S-aude clopot răsunând,
Cu prapuri, cruci, icoani, viind,
Preoții lin și în vestminte
Cântând a cărților cuvinte.*

*În urmă vin ca-ntr-un prohod;
Tineri, femei, copii, norod;
Dar nu-i prohod sfințire de-apă,
Pe uliți lumea să nu-ncapă;
Se scurg încet tarra bumbum
Ostașii vin în marș acum,
Naintea lor tambur-major,
Voinic el calcă din picior
Și tobe tare-n tact ei bat
Și pașii sună apăsati;
Lucesc și armele în șir,
Frumos stindarde se deșir;
Ei trec mereu tarra bumbum
Și dup-un colț dispar acum...*

*O fată trece c-un profil
Rotund și dulce de copil,
Un câne fuge spăriet,
Șuier-un lotru de băiet,
Într-o răspântie uzată
Și-ntinde-un orb mâna uscata,
Hamalul trece încărcat,
Și orologiile bat
Dar nimeni mai nu le ascultă
De vorbă multă, lume multă.*

(Mihai Eminescu,
Privesc orașul furnicar)

1. Scrie sinonimele contextuale ale cuvintelor: *norod* și *răspântie*. (8 puncte)
2. Tema textului este: (8 puncte)
a. criza comunicării; **b.** singurătatea; **c.** satirizarea unor moravuri.
3. Numește figura de stil pe care o constituie sintagma *orașul furnicar* și precizează rolul ei. (8 puncte)
4. Explică rolul virgulei în secvența: *Tineri, femei, copii, norod*. (8 puncte)
5. Argumentează, în 6–8 rânduri (60–80 de cuvinte), apartenența textului dat la genul liric. (8 puncte)

B.

1. Rescrie enunțul următor, corectând greșelile de orice natură: (10 puncte)
Datorită accidentului și a rănilor suferite, a fost dus la spitalul clinic, al căror doctori sunt renumiți.
2. Motivați folosirea virgulei în textul dat: (10 puncte)
Același loc iubit umbrești/Și-un colț de cer întreg cuprinzi,/Nuc falnic, strajă din povești,/Deasupra casei părintești/Aceleași crengi întinzi//De veacuri fruntea nu ți-o temi/Ții piept când vin furtuni năval/O, de-ai putea să mai rechemi/La poala ta și-acele vremi/De trai patriarhal. (Șt. O. Iosif, Nucul)

PARTEA A II-A**(30 puncte)**

Redactează un eseu, de 15–20 de rânduri (150–200 de cuvinte), în care să prezinți căruia curent aparține fragmentul dat, urmând reperele de mai jos:

- exprimarea opiniei despre apartenența la un anumit curent literar;
- menționarea unor trăsături ale curentului ales;
- ilustrarea trăsăturilor cu exemple din textul dat;
- respectarea normelor limbii literare.

Testul 4

PARTEA I**(60 puncte)**

A. Citește cu atenție textul și răspunde cerințelor formulate mai jos:

*Și flautul magic vorbește; tremurată,
O notă stângace sălta peste clape
Ca vocile stinse în murmur de ape
Și-ncet simfonia căzu întristată.*

*Plutea o durere ca-n tainele sfinte
Pe sala cea veche și-n flăcări aprinse
Murea ziua albă pe stofele-ntinse
Iar flautul magic plângea înainte.*

*Mănunchiuri albastre de mici vioarele
Lăsară parfumuri subtile și clare
În preajmă: o dulce și caldă-ntristare,
Și nota ușoară lovea în perdele.*

(Ștefan Petică, *Și flautul magic vorbește*)

1. Sinonimele contextuale ale cuvintelor *sfinte*, *mănunchiuri* sunt: (8 puncte)
a. sacre, buchete; **b.** secrete, mulțimi; **c.** divine, sortimente.
2. Rolul cratimei în structura *caldă-ntristare*, este: (8 puncte)
a. de a marca elidarea unei vocale;
b. de a marca despărțirea elementelor unui cuvânt compus;
c. de a evidenția o pauză în discursul liric.
3. Indică două expresii/locuțiuni care să conțină cuvântul *a lăsa*. (8 puncte)
4. Precizează două teme/motive literare care apar în text. (8 puncte)
5. Extrage două figuri de stil diferite și explică semnificația lor. (8 puncte)

B.

1. Rescrie enunțurile următoare, corectând greșelile de orice natură: (10 puncte)
În ceea ce privesc cheltuielile părinților noștrii, nu trebuie să-ți faci griji.
Am decât doi ani de când muncesc la firma aceea.
2. Subliniază forma corectă a următoarelor cuvinte: (10 puncte)
excavator/ecscavator; circumspect/circunspect; obișnuit/objinuit; un pic/umpic; dealungul/de-a lungul.

PARTEA A II-A

(30 puncte)

Citește cu atenție textul și răspunde cerințelor formulate mai jos:

E însă o altă imputare mai serioasă ce se face autorului nostru, și pe aceasta ne credem datori să o cercetăm mai de aproape.

Comediile d-lui Caragiale, se zice, sunt triviale și imorale; tipurile sunt toate alese dintre oameni sau vițioși, sau proști; situațiile sunt adeseori scabroase; amorul e totdeauna nelegiuit; și încă aceste figuri și situații se prezintă într-un mod firesc, parcă s-ar înțelege de la sine că nu poate fi altfel; nicăiri nu se vede pedepsirea celor răi și răsplătirea celor buni. (...)

Dacă ni se pune întrebarea: arta în genere și în special arta dramatică are sau nu are și o misiune morală? Contribuie ea la educarea și înălțarea poporului? Noi răspundem fără șovăire: da, arta a avut totdeauna o înaltă misiune morală, și orce adevărată operă artistică o îndeplinește.

Va să zică, asupra acestui punct nu suntem dezbinați.

Rămâne numai să ne înțelegem în ce consistă, în ce poate consista acea influență morală a lucrărilor de artă.

Și aici trebuie să stabilim mai întâi un punct de plecare elementar: influența morală a unei lucrări literare nu poate să fie alta decât influența morală a artei în genere. Dacă arta în genere are un element esențial moralizator, același element va trebui să-l găsim și în orce artă deosebită, prin urmare și în arta dramatică. (...)

Aceeaș influență asupra înălțării morale a individului ce o poți aștepta din producerea simțământului estetic la auzirea unei simfonii de Beethoven și la privirea statuei lui Apollo din Belvedere sau a Venerii de Medicis, aceeaș, și nu alta, trebuie să o aștepți de la citirea unei poezii sau de la asistarea la o reprezentare dramatică. (...)

În ce consistă dar moralitatea artei?

Orce emoțiune estetică, fie deșteptată prin sculptură, fie prin poezie, fie prin celelalte arte, face pe omul stăpânit de ea, pe câtă vreme este stăpânit, să se uite pe sine ca persoană și să se înalțe în lumea ficțiunii ideale.

(Titu Maiorescu, *Comediile d-lui Caragiale*)

1. Precizează ce se poate deduce despre emițătorul acestui mesaj (atitudine, perspectivă, intenții). (5 puncte)
2. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării? (5 puncte)
3. Cărui stil funcțional îi aparține textul dat? Formulează două argumente care să-ți susțină opinia. (5 puncte)

4. Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, memorialistic, epistolar, argumentativ)? Formulează un argument pentru a-ți susține opinia. (5 puncte)
5. Explică în ce constă moralitatea în artă, așa cum se desprinde din fragmentul dat. (5 puncte)
6. Care este opinia ta despre rolul moralizator al operelor literare studiate? Susține cu un argument opinia pe care o enunți și indică un exemplu dintr-o operă literară studiată. (5 puncte)

Testul 5

PARTEA I

(60 puncte)

A. Citește cu atenție textul și răspunde cerințelor formulate mai jos:

Avea pașii șovăitori și clătinați ca un om beat. Trecu prin odaia de dormit, în care ardea un singur bec albastru, ochi pânditor, apoi printr-un salonaș întunecos, ieși în hall, unde era o lumină supărător de vie, și se repezi la o ușă închisă în fața căreia se opri, parcă i s-ar fi sleit puterile. Pe urmă totuși se pomeni înăluntru, zvârlit ca de un vânt năpraznic, bâiguind:

— Tată!... Tată!...

Bătrânul Policarp Faranga se ridică speriat de după birou. Văzând pe fiul său, îl apostrofă puțin nervos:

— Tu es fou?

Când auzi glasul tatălui, Puiu se simți mai zdrobit. Groaza i se risipi și făcu loc unei desperări amețitoare. Se apropie de birou și se prăbuși istovit în fotoliul larg de piele. Bătrânul, în picioare, îl examina ceremonios și jicnit pentru necuviința lui de-a se fi rostogolit pe scaun înainte să-l fi poftit. Era și el în frac, cu pieptul plin de decorații peste care se așternea barba-i maiestooasă, argintie și deosebit de îngrijită. Îi plăcea să apară mereu serios și măsurat, nu numai în lume, dar chiar față de sine însuși. Înalt, robust, își purta cei șaiszeci și trei de ani cu o demnitate aproape trufașă, inspirând în jurul său respect spontan... Fiindcă Puiu tăcea, își călcă pe inimă în cele din urmă și-l întrebă:

— Mais, parle donc, voyons, parle! Qu est que tu as?

Tânărul întoarse spre dânsul niște ochi stinși, rătăcitori. Se gândea cum să-i spună ce s-a întâmplat și nu găsea cuvintele potrivite. Izbucni fără șir:

— Tată... am făcut... nu știu... a murit Madeleine...

(Liviu Rebreanu, *Ciuleandra*)

1. Scrie sinonimele contextuale pentru următoarele cuvinte: *șovăitor* și *zdrobit*. (8 puncte)
2. Indică tema fragmentului citat. (8 puncte)
3. Ilustrează, prin câte un enunț, sensul denotativ și sensul conotativ ale verbului *a se risipi*. (8 puncte)

4. Menționează două trăsături ale genului epic prezente în textul dat. (8 puncte)

5. Comentează, în 3–5 rânduri (30–50 de cuvinte), secvența:

Avea pașii șovăitori și clătinați ca un om beat. Trecu prin odaia de dormit, în care ardea un singur bec albastru, ochi pânditor, apoi printr-un salonaș întunecos, ieși în hall, unde era o lumină supărător de vie, și se repezi la o ușă închisă în fața căreia se opri, parcă i s-ar fi sleit puterile. Pe urmă totuși se pomeni înlăuntrul, zvârlit ca de un vânt năpraznic, bâiguind:

— Tată!... Tată!..

(8 puncte)

B.

1. Rescrie enunțurile următoare, corectând greșelile de orice natură: (10 puncte)

El a ajuns fortuit în aceeași ședință ca și șeful lui.

Dramaturgia Postbelică este o parte mai complexă a literaturii.

2. Subliniază forma corectă a următoarelor cuvinte din enunțurile: (10 puncte)

El a fost invitat la *președenție/președinție*.

Scriitorul *crează/crează* un volum de versuri.

Fi/Fii cuminte!

Alpinistul a *escaladat/excaladat* muntele fără teamă.

Mihai a *investit/investit* multă muncă în afacerea lui.

PARTEA A II-A

(30 puncte)

Redactează un text argumentativ, de 15–20 de rânduri (150–200 de cuvinte), în care să-ți exprimi opinia despre importanța unui mediu curat pentru oameni.

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecti construcția discursului de tip argumentativ: structurarea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; (8 puncte)
- să ai conținutul și structura adecvate argumentării: formularea ipotezei/a propriei opinii față de problematica abordată, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; (16 puncte)
- să respecti normele limbii literare (registru stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie și de punctuație) și limitele de spațiu indicate. (6 puncte)